

PENSAMENTS EDUCATIUS

número 34

juny 2012

"AL NEN LI FEM CREURE QUE ELS SEUS DESITJOS SÓN ELS SEUS DRETS"

Jorge Barudy, neuropsiquiatre, psiquiatre infantil i terapeuta familiar

Jo era un metge rural. Després d'una experiència de presó i de tortura a Xile, vaig arribar com a refugiament polític a Bèlgica el 1975, gràcies a AI.

- *I allà va estudiar Psiquiatria.*

Va ser la manera de reconstruir-me. Em vaig especialitzar en els traumes provocats per la violència política i l'entorn familiar.

- *Els mals tractes a l'infància, diu el seu currículum.*

Més aviat els bons tractes. Considero que els mals tractes són una excepció; la majoria intenta tractar bé els seus fills; el que passa és que ser mare o pare és un desafiament.

- *Quin és el desafiament més gran?*

Poder aportar als nens de forma contínua les atencions i els estímuls per al seu desenvolupament, afectivitat, educació; i ajudar-los a integrar una imatge d'ells mateixos positiva i contributiva que els permeti ser éssers socials.

- *Ara està de moda fer dels nens uns ciutadans en comptes de persones.*

Sense cap mena de dubte els models de criança estan molt influïts per la cultura dominant del moment.

I hi ha una confusió entre el dret dels nens i el lliure albir.

- *A què es refereix?*

Ara es fomenta el desig en l'infant des de molt petit perquè el model de mercat necessita consumidors. Al nen li fem creure que els seus desitjos són els seus drets, que desitjar és un valor fonamental.

- *Pervers.*

Sí, es fomenta que el nen ho tingui tot i que alhora sigui diferent; el resultat és el que veiem al nostre voltant: nens, adolescents i joves molt egocèntrics que, en general, no respecten l'autoritat.

- *Com s'ha d'exercir l'autoritat?*

L'autoritat es guanya si hom té la capacitat de dir no sense por, sabent que és bo pels infants restringir algunes llibertats en un moment determinat.

- *Hem de llegir molts llibres de psicologia per ser uns bons pares?*

Hi ha elements del model dels teus pares que tu interioritzes però que per sort vas recreant i comparant amb la família del veí, la dels teus amics o amb allò que llegeixes. I així vas recreant el teu propi model.

- *Això sembla molt interessant.*

Si vius en un sistema molt tancat, no tens possibilitat de comparar i el risc de repetició és gran; però si tens la possibilitat de viure en un sistema més obert, pots dir: «Això no és el que jo vull».

- *Resiliència.*

Sí, que sorgeix de viure experiències alternatives, nous models d'identificació. M'han vingut a la consulta nens de 5 anys que m'han dit: «Jo no vull ser com el meu pare». No tots els fills de pares incompetents repeteixen la incompetència.

- *Aquest era un dels absurds de la psicologia: condemnar els fills que han estat maltractats a ser uns maltractadors.*

Sí, un de tants absurds que jo he denunciat. El 40% de les teories psicològiques són creences transformades en paradigma.

- *Què més hem de saber els pares?*

Que les capacitats fonamentals per a ser pare o mare competents són l'afecte i l'empatia. La investigació en neurociència mostra que la carença afectiva i l'estrès a la primera infància provoquen una desorganització del cervell emocional o una atròfia que provoca una reducció de les capacitats de l'empatia.

- *Tot i que ho diguin repetidament els neuròlegs, em costa d'acceptar que a partir dels tres anys les coses no tinguin remei.*

Les carencies afectives i l'estrès provoquen mals, però vostè té una mica de raó en dir que no cal negar l'esperança; el cervell té una plasticitat estructural meravellosa, i jo en sóc testimoni.

- *També hi ha moltes criatures malcriades.*

El bon consumidor té poc control de la frustració. És molt curiós veure com els nens davant d'un caprici diuen: «És que ho necessito!», han interioritzat que és una necessitat i, sovint, els pares cedeixen perquè la pressió és enorme i tenen poc

temps per modular el conflicte, ja que els sistema imposa que tot sigui ràpid i eficaç.

- *Nosaltres som el sistema.*

Un altre dels valors bàsics és l'hedonisme; i amb això, aquella part poc divertida de l'educació la vivim malament, fins i tot amb un cert sentiment de culpa.

- *Presència i coherència?*

... I models de criança; cal obrir-se al diàleg amb altres mares i pares i amb bons professionals. No pots ser un bon pare si no confies en una xarxa social. Una altra pauta important però difícil és saber que allò no fem bé amb els nostres fills té molt a veure amb allò que els nostres pares no van fer bé amb nosaltres; i això ens dona l'oportunitat de corregir-ho.

- *Per què creu que hi ha tants nens amb dèficit d'atenció?*

Es diagnostica en excés. El dèficit d'atenció és la manifestació d'una ment desorganitzada que pot ser per estrès, per carencies afectives o per un excés d'estimulació afectiva, que vol dir donar-li al nen tot el que vol. De tots els casos diagnosticats, s'estima que només un 8% té a veure amb una càrrega genètica.

- *La manera en què el teu fill es comportarà en l'adolescència és una loteria?*

No. Al darrere d'un adolescent constructiu i feliç hi ha uns pares que s'ho han treballat, que sempre hi han estat i que han educat.

Imma Sanchís. LA VANGUARDIA.
La Contra. 16 de juliol del 2012

**les capacitats fonamentals
per a ser pare o mare
competents són l'afecte i
l'empatia**